

VIA Vervolg

Leerwerkboek Nederlands deel A

1F

Inhoudsopgave

VIA Vervolg – deel A

Verantwoording van de methode		4
Woord aan de leerling		8
Thema 1	Sport	
Hoofdstuk 1	Belangrijke woorden	10
Hoofdstuk 2	Spelling & grammatica	20
Hoofdstuk 3	Lezen	36
Hoofdstuk 4	Schrijven	51
Hoofdstuk 5	Gesprekken voeren, spreken & luisteren	58
Hoofdstuk 6	Stripverhalen	70
Hoofdstuk 7	Omgaan met druk en tegenslag	84
Zelftest		94
Thema 2	Eten & drinken	
Hoofdstuk 1	Belangrijke woorden	98
Hoofdstuk 2	Spelling & grammatica	109
Hoofdstuk 3	Lezen	126
Hoofdstuk 4	Schrijven	143
Hoofdstuk 5	Gesprekken voeren, spreken & luisteren	154
Hoofdstuk 6	Gedichten	170
Hoofdstuk 7	Instructies en procedures opvolgen	184
Zelftest		197
Thema 3	Planten & dieren	
Hoofdstuk 1	Belangrijke woorden	202
Hoofdstuk 2	Spelling & grammatica	211
Hoofdstuk 3	Lezen	228
Hoofdstuk 4	Schrijven	238
Hoofdstuk 5	Gesprekken voeren, spreken & luisteren	253
Hoofdstuk 6	Fabels	270
Hoofdstuk 7	Materialen en middelen inzetten	283
Zelftest		302
Woordenboek		305

Beste leerling,

Voor je ligt deel A van *VIA Vervolg – 1F*. Dit deel bestaat uit drie thema's.

Elk thema heeft een eigen onderwerp:

Thema 1: Sport

Thema 2: Eten & drinken

Thema 3: Planten & dieren

Opbouw per hoofdstuk

Elk thema bestaat uit zeven hoofdstukken en elk hoofdstuk heeft een eigen kleur:

1. Belangrijke woorden

5. Gesprekken voeren,
spreken & luisteren

2. Spelling & grammatica

6. Fictie

3. Lezen

7. Beroepsvaardigheden

4. Schrijven

Zelftest en thematoets

Aan het einde van elk thema vind je de zelftest. Met de zelftest test je of je de lesstof in het thema hebt begrepen en kunt toepassen. Als je alle opdrachten in een thema hebt gemaakt en de vragen in de zelftest goed hebt beantwoord, mag je de thematoets maken.

Woordenboek

Achterin het leerwerkboek vind je jouw persoonlijke woordenboek. Je kunt hier moeilijke woorden en hun betekenissen op alfabetische volgorde opschrijven.

Deel B

Als je alle opdrachten in deel A hebt gemaakt en alle bijbehorende thematoetsen met een voldoende hebt afgerond, kun je in overleg met de docent verder werken in deel B.

Veel succes!

Verantwoording van de methode

VIA is de methode Nederlands van Uitgeverij Deviant. De methode is geschreven conform de referentieniveaus van de Commissie Meijerink en wordt onder andere op grote schaal ingezet in het mbo.

Speciaal voor leerlingen in het PrO, in de onderbouw van het vmbo, in Entree-opleidingen van het mbo (voorheen AKA en niveau 1) en in VM2-trajecten heeft Uitgeverij Deviant de methode *VIA Vooraf – Op weg naar 1F* en *VIA Vervolg – 1F* ontwikkeld.

VIA Vervolg – 1F is geschikt voor iedere leerling die enerzijds nog niet taalvaardig is op 1F-niveau en anderzijds goed voorbereid wil zijn op de overgang naar 2F-niveau, bijvoorbeeld in het kader van een vervolgopleiding.

Referentieniveaus

In 2010 is de wet 'Referentieniveaus taal en rekenen' vastgesteld. In het kader van deze wet beschrijft het 'Besluit referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen' per onderwijssoort, schoolsoort of opleidingsniveau aan welke taal- en rekeneisen een leerling moet voldoen.

	Rekenen	Nederlands
Basis- en speciaal onderwijs	1F en 1S	1F
Praktijkonderwijs	1F	1F
Vmbo	2F	2F
Mbo, niveau 1, 2 en 3	2F	2F
Mbo, niveau 4	3F	3F
Havo	3F	3F
Vwo	3F	4F

De Commissie Meijerink heeft in het rapport 'Doorlopende leerlijnen taal en rekenen' per referentieniveau geformuleerd aan welke taaleisen een leerling moet voldoen ten aanzien van de domeinen:

- mondelinge taalvaardigheid;
- leesvaardigheid;
- schrijfvaardigheid;
- taalverzorging en taalbeschouwing.

Opbouw van de methode

De methode *VIA Vervolg – 1F* bestaat uit twee leerwerkboeken en het online oefenen toetsprogramma *VIA Vervolg Online*. Qua opmaak en aanpak sluit deze nieuwe methode naadloos aan op *VIA Vooraf – Op weg naar 1F*.

Descriptorien Commissie Meijerink

Inhoudelijk dekt de methode *VIA Vervolg – 1F* alle descriptorien op 1F-niveau die in het referentiekader van de Commissie Meijerink zijn uitgewerkt voor de vaardigheden gesprekken voeren, luisteren, spreken, lezen en schrijven. De methode besteedt ook uitgebreid aandacht aan de onderdelen taalverzorging en taalbeschouwing. Tot slot biedt de methode per thema twee extra hoofdstukken aan: **fictie** en **beroepsvaardigheden**.

Extra materialen

Vanzelfsprekend voorziet de methode in aanvullende extra materialen, zoals: een uitgebreide docentenhandleiding met antwoorden en didactische tips, papieren toetsen bij elk thema, kijk- en luisterfragmenten bij elk thema, aftekenkaarten bij elk thema en portfoliobladen om bewijsstukken netjes te organiseren.

VIA Vervolg Leerwerkboeken

De lesstof in *VIA Vervolg – 1F* is verdeeld over een A-deel en een B-deel. Elk deel van het leerwerkboek is opgebouwd uit drie thema's:

Deel A:

Thema 1: Sport
Thema 2: Eten & drinken
Thema 3: Planten & dieren
Woordenboek

Deel B:

Thema 4: Muziek
Thema 5: Vakantie
Thema 6: Toekomst
Woordenboek

Elk thema bestaat uit zeven hoofdstukken die steeds in dezelfde volgorde terugkomen. Voor de herkenbaarheid heeft elk hoofdstuk een eigen kleur:

1. Belangrijke woorden

2. Spelling & grammatica

3. Lezen

4. Schrijven

5. Gesprekken voeren, spreken & luisteren

6. Fictie

7. Beroepsvaardigheden

Fictie

De methode *VIA Vervolg – 1F* besteedt in **hoofdstuk 6** van elk thema uitgebreid en op speelse wijze aandacht aan jeugdliteratuur in de breedste zin van het woord. Het belevend lezen van jeugdliteratuur staat centraal in deze hoofdstukken.

De structuur van de aangeboden teksten in deze hoofdstukken is eenvoudig. Het tempo waarin de spannende of dramatische gebeurtenissen elkaar in de teksten opvolgen, is hoog. In elk hoofdstuk wordt niet alleen aandacht besteed aan het **begrijpen** van de teksten, maar ook aan het **interpreteren** en **evalueren** van de teksten

Onderwerpen die in het onderdeel fictie aan bod komen, zijn:

Deel A:

Thema 1: Stripverhalen

Thema 2: Gedichten

Thema 3: Fabels

Deel B:

Thema 4: Songteksten

Thema 5: Soap

Thema 6: Spannende verhalen

Beroepsvaardigheden

Een leerling die een vorm van beroepsonderwijs volgt, wordt vroeg of laat geconfronteerd met competentiegericht onderwijs. De methode *VIA Vervolg* besteedt in **hoofdstuk 7** van elk thema uitgebreid aandacht aan het opdoen en toepassen van beroepsvaardigheden in combinatie met het vak Nederlands. Deze beroepsvaardigheden worden in het referentiekader van de Commissie Meijerink niet beschreven, maar de dagelijkse praktijk wijst uit dat extra training van de leerling op dit gebied wenselijk is. De behandelde beroepsvaardigheden worden wel beschreven in het kwalificatiedossier Arbeidsmarktgekwalificeerd assistent (AKA).

Onderwerpen die in het onderdeel beroepsvaardigheden aan bod komen, zijn:

Deel A:

Thema 1: Omgaan met druk en tegenslag

Thema 2: Instructies en procedures opvolgen

Thema 3: Materialen en middelen inzetten

Deel B:

Thema 4: Samenwerken en overleggen

Thema 5: Plannen en organiseren

Thema 6: Omgaan met veranderingen

Zelftest

Elk thema in *VIA Vervolg – 1F* wordt afgesloten met een zelftest. De hoofdstukken **belangrijke woorden, spelling & grammatica, lezen** en **schrijven** komen in deze zelftest aan bod. Met de zelftest kan de leerling niet alleen nagaan of hij alle theorie in een hoofdstuk heeft begrepen, maar ook of hij de theorie in opdrachten goed kan toepassen. De onderwerpen gesprekken voeren, luisteren, spreken, fictie en beroepsvaardigheden komen **niet** in de zelftest aan bod. Voor deze onderwerpen neemt de leerling bewijsstukken op in zijn **taalportfolio**.

Woordenboek

Naast de belangrijke woorden die in elk thema worden aangeboden, komt de leerling tijdens de les zelf misschien ook nog woorden tegen die hij niet kent. De leerling kan deze woorden met hun betekenissen op alfabetische volgorde achterin het leerwerkboek opschrijven. Hiermee legt de leerling een persoonlijk woordenboek aan.

VIA Vervolg Online

VIA Vervolg Online is een online oefen- en toetsprogramma waarin alle thema's en onderwerpen uit de leerwerkboeken van *VIA Vervolg – 1F* opnieuw aan bod komen.

Elk thema is online op de volgende manier opgebouwd:

- oefeningen per onderwerp;
- deoltoetsen per onderwerp;
- oefeneindtoets per thema;
- eindtoets per thema;
- herkansingstoets per thema.

De leerling ontvangt een certificaat voor elk thema dat met een voldoende wordt afgerond. Deze certificaten kunnen als bewijsstuk in het taalportfolio worden opgenomen.

Opdracht 4

Wat moet je doen?

1. Lees de **belangrijke woorden**.
2. Lees de tekst.
3. Vul elk woord op de juiste plaats in de tekst in.
4. Streep een gebruikt woord in het rijtje door.

Belangrijke woorden:

competitie

teleurstelling

conditie

fysieke

individuele

finale

onderling

mentale

vijand

klassement

presteren

deelnemers

TV VANDAAG

SPANNENDE WEDSTRIJD ONDER ZWARE OMSTANDIGHEDEN

Expeditie Poolcirkel is een wedstrijd die zich afspeelt in de koudste gebieden van Scandinavië. Tien bekende Nederlanders nemen het tijdens deze zware _____ op tegen elkaar, zichzelf en de ijzige kou.

Uitdaging in het koude noorden

De groep _____ trekt tijdens Expeditie Poolcirkel door Noorwegen, Zweden en Finland. Helikopters, boten, kano's en sneeuwscooters zijn transportmiddelen die de deelnemers onder andere gebruiken.

Uithoudingsvermogen, kracht en competitie

Niet alleen _____ kracht is tijdens de wedstrijd van belang. Ook _____ kracht en _____ spelen een grote rol. Naast _____ opdrachten, moeten de deelnemers ook groepsopdrachten uitvoeren. Tijdens groepsopdrachten moedigen de deelnemers elkaar aan zo goed mogelijk te _____. Tijdens de individuele opdrachten is iedereen elkaars _____. Met al deze opdrachten kunnen de deelnemers geld verdienen. Hoe meer geld een deelnemer verdient, hoe hoger zijn positie in het _____.

Doorgaan of terug naar huis

Elke aflevering moet een deelnemer de expeditie verlaten. De twee deelnemers met het minste geld moeten tijdens een spannende opdracht _____ uitmaken wie er afvalt. Het is natuurlijk een enorme _____ als een deelnemer de expeditie moet verlaten. Uiteindelijk bereiken slechts twee deelnemers na twintig dagen de _____ van deze zware tocht.

Naar een tekst op Avro.nl.

25 Televisiegids

Hoofdstuk 6

Stripverhalen

Theorie

Een verzonnen verhaal noem je **fictie**. De gebeurtenissen in het verhaal zijn niet echt gebeurd. Voor het schrijven van fictie gebruikt de schrijver zijn fantasie.

Voorbeeld

- Een sprookje zoals ‘Hans en Grietje’.
- Een leesboek zoals ‘Afblijven’ van Carry Slee.
- Een stripverhaal zoals ‘Asterix en Obelix en de Olympische Spelen’.
- Een soapserie zoals ‘Goede Tijden, Slechte Tijden’.

Theorie

Een waargebeurd verhaal noem je **non-fictie**. De gebeurtenissen in het verhaal zijn echt gebeurd. Non-fictie is het tegenovergestelde van fictie.

Voorbeeld

- Een artikel in de krant.
- Een reisverslag.
- Een geschiedenisboek.
- Een documentaire over motorcross.

Opdracht 1

Wat moet je doen?

1. Lees de vragen.
2. Geef antwoord op de vragen.
 - a. Leg in eigen woorden uit wat het verschil is tussen **fictie** en **non-fictie**.

- b. Wat vind jij het leukst om te lezen: fictie of non-fictie?
Leg je antwoord uit.

c. Geef zelf een voorbeeld van fictie.

d. Geef zelf een voorbeeld van non-fictie.

Theorie

Je kunt verhalen op verschillende manieren vertellen. De manier van vertellen noem je de **verhaalvorm**.

Voorbeeld

- Een gedicht.
- Een songtekst.
- Een stripverhaal.

Theorie

Het **stripverhaal** is een bijzondere verhaalvorm. In een stripverhaal wordt het verhaal verteld met tekeningen en korte stukjes tekst.

De tekst in een stripverhaal moet kort en duidelijk zijn. De striptekenaar gebruikt **spreekballonnen** om te laten zien wat een stripfiguur zegt. De striptekenaar gebruikt **denkwolken** om te laten zien wat een stripfiguur denkt.

Voorbeeld

Spreekballon

Denkwolk

Hoofdstuk 3

Lezen

Theorie

Een tekst heeft altijd een hoofdonderwerp. Het **hoofdonderwerp** is het belangrijkste onderwerp van de tekst. Je kunt het hoofdonderwerp vaak met één of enkele woorden opschrijven of vertellen. De titel geeft meestal het hoofdonderwerp aan. In de inleiding van een tekst lees je vaak meer informatie het hoofdonderwerp.

Voorbeeld

Vijf bijzondere roofdieren

Dieren die bijna alleen maar vlees eten en op jacht gaan naar andere dieren heten roofdieren. Roofdieren verschillen in grootte, van wezel tot zeeolifant. Welke soort roofdieren bestaan er allemaal? In deze tekst bespreken we vijf bijzondere roofdieren.

Het **hoofdonderwerp** van deze tekst is: bijzondere roofdieren.

Opdracht 1

Wat moet je doen?

1. Lees **tekst 1**, **2** en **3**.
2. Kruis bij elke tekst het juiste hoofdonderwerp aan.

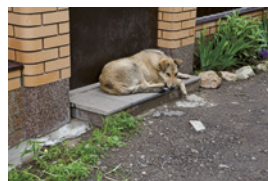
Tekst 1

NIEUWS4u

MAANDAG

Zwerfhonden op straat

Een zwerfhond is een hond die op straat leeft. Zwerfhonden komen meestal op straat terecht, omdat ze daar zijn geboren. Ook komt het voor dat hun baasje ze op straat achterlaat.

- a. Wat is het hoofdonderwerp van deze tekst?
- A. Honden die zijn achtergelaten.
 - B. Zwerfhonden.
 - C. Honden die op straat geboren zijn.
 - D. Zwerfhonden die geen baasje hebben.

Tekst 2

N
NIEUWS

- VOORPAGINA
- ALGEMEEN
- ECONOMIE
- OVERIG
- MEER

OVERIG

Dikke dieren op dieet

Er zijn websites waarop je allerlei gekke foto's kunt vinden van moddervette katten en honden. Soms kun je daar best om lachen. Je denkt misschien dat die foto's niet echt zijn. Maar vaak is dat wel zo. Het is zielig dat deze dieren zo dik zijn. Dieren kunnen tegenwoordig, net als mensen, te dik zijn. En dan moeten deze dieren op dieet.

Naar een tekst in 7Days.

- b. Wat is het hoofdonderwerp van deze tekst?
- A. Dikke dieren.
 - B. Gekke dierenfoto's.
 - C. Diëten.
 - D. Dikke dieren die op dieet moeten.

Tekst 3

Nieuwe reis voor verdwaalde schildpadden

Twee verdwaalde reuzenschildpadden gaan weer op reis. De dieren spoelden begin dit jaar koud en vermoeid aan in Groot-Brittannië. Nu zijn ze weer uitgezet op hun gewone route in de Atlantische Oceaan. Maar hoe konden de schildpadden zo verdwalen?

Naar een tekst in 7Days.

- c. Wat is het hoofdonderwerp van deze tekst?
- A. Reuzenschildpadden.
 - B. Verdwaalde schildpadden.
 - C. Atlantische Oceaan.
 - D. Groot-Brittannië.

Hoofdstuk 4

Schrijven

Theorie

Bij het schrijven van een tekst houd je rekening met de doelgroep waarvoor je schrijft. Je kunt informele en formele taal gebruiken.

Informele taal is persoonlijke taal. Meestal ken je de persoon aan wie je schrijft. Je schrijft dan vaak over dagelijkse situaties en bekende dingen. Informele taal gebruik je als je familie, vrienden en kennissen schrijft.

Voorbeeld

- Je stuurt een ansichtkaart naar je moeder vanaf je vakantieadres.
- Je mailt een vriendin over een excursie naar het aquarium.
- Je nodigt familie uit voor de familiedag in de dierentuin.

Theorie

Formele taal is zakelijke taal. Meestal ken je de persoon aan wie je schrijft niet. Formele taal gebruik je als je officiële dingen wilt regelen.

Voorbeeld

- Je schrijft een brief naar de gemeente over vervuiling in het park.
- Je stuurt een e-mail naar de nieuwe dierenarts waarin je om informatie vraagt.
- Je vraagt via dierenambulance.nl een informatiepakket voor je presentatie aan.

Opdracht 1

Wat moet je doen?

1. Kies een klasgenoot om mee samen te werken.
2. Geef antwoord op de vragen.
 - a. Leg uit wat het verschil is tussen informele en formele taal.

- b. Geef een voorbeeld van een situatie in je dagelijks leven waarin je **informele taal** gebruikt.

- c. Geef een voorbeeld van een situatie in je dagelijks leven waarin je **formele taal** gebruikt.

- d. Leg uit wat formele taal en beleefdheid met elkaar te maken hebben.

Theorie

Als je informeel schrijft, gebruik je de **je-vorm**. Als je formeel schrijft, gebruik je de **u-vorm**.

Voorbeeld

Je vraagt aan een vriendin of zij vanmiddag jouw hond wil uitlaten. Je stuurt haar een informeel sms'je in de je-vorm.

Leerwerkboek

VIA Vervolg – 1F bestaat uit twee leerwerkboeken: een A- en een B-deel.

Deel A:

Thema 1: Sport

Thema 2: Eten & drinken

Thema 3: Planten & dieren

Deel B:

Thema 4: Muziek

Thema 5: Vakantie

Thema 6: Toekomst

Opbouw per hoofdstuk

Elk thema bestaat uit zeven hoofdstukken. Elk hoofdstuk heeft een eigen kleur:

1. Belangrijke woorden

2. Spelling & grammatica

3. Lezen

4. Schrijven

5. Gesprekken voeren,
spreken & luisteren

6. Fictie

7. Beroepsvaardigheden

Zelftest en thematoets

Aan het einde van elk thema vind je de zelftest. Met de zelftest test je of je de lesstof in het thema hebt begrepen en kunt toepassen. Als je alle opdrachten in een thema hebt gemaakt en de vragen in de zelftest goed hebt beantwoord, mag je de thematoets maken.

Woordenboek

Achterin het leerwerkboek vind je jouw persoonlijke woordenboek. Je kunt hier moeilijke woorden en betekenissen op alfabetische volgorde opschrijven.

Extra oefenen

In *VIA Vervolg Online* kun je extra oefenen met de opdrachten en de onderwerpen die in dit leerwerkboek aan bod zijn gekomen. Deze extra oefeningen maak je in overleg met je docent. Voor het online oefenen heb je namelijk een eigen inlogcode nodig om in te loggen op de methodesite *Studimeter.nl*.